

Tyskland er i selvforskyldt krise

Børsen den 14 november 2024

Danmarks tre største handelspartnere er Sverige, Storbritannien og Tyskland. Mens Sveriges økonomi er sund, og briternes outlook er overraskende positivt, er Tyskland ved at blive en alvorlig hovedpine.

Den tyske økonomi er fundamentalt gået i stå og svær at rette op på.

Problemerne i Tyskland blev pinligt tydelige forleden, da Volkswagen meddelte, at man nu forbereder at lukke tre af koncernens fabrikker i Tyskland og samtidig satser på at skære lønomkostningerne med godt 2 mia. euro.

Problemerne er ikke begrænsede til den vigtige bilindustri, hvor både Mercedes og BMW har nedjusteret forventningerne kraftigt. Nationalindkomsten er stadig lavere end i 2018, produktiviteten er næsten fuldstændigt stagneret, og tyskernes privatforbrug er faldet ca. 3 pct. siden da.

Et af de mest bekymrende træk i udviklingen er, at tyskerne naturligvis taler meget om problemet, men stadig agerer, som om intet var hændt. Ifølge data fra OECD er den gennemsnitlige årlige arbejdstid faldet fra 1373 timer i 2019 til 1343 i 2023.

Med andre ord har tyskerne, på vej gennem en alvorlig økonomisk krise, givet sig selv en hel arbejdsuge mindre arbejdstid siden 2019.

Det skriger ikke ligefrem af økonomisk ansvarlighed. International udvikling har naturligvis en del af skylden. Tysklands industri har været afhængig af billig energi fra Rusland, en situation, der har været drastisk forandret siden invasionen af Ukraine i 2022. Hans-Werner Sinn, den tidligere formand for IFO i München, påpegede forleden, at dybden af EU-regulering, og hvor hurtigt den implementeres, også har ramt tysk industri. De samme problemer gælder dog andre steder i Europa og kan derfor ikke være en hovedårsag til landets krise.

Tragisk retning En væsentlig del af forklaringen skal i stedet søges i de seneste 20 års tysk økonomisk politik - eller rettere manglen på samme. Tysk politik har i mange år hvilet på en fast tro på, at landet havde fundet den rigtige formel for succes og derfor ikke blev nødt til at gøre meget mere.

Sammenbruddet af Olaf Scholz' koalitionsregering forleden skete netop, fordi minoritetspartneren FDP pressede på for dybere reformer, som kanslerens parti absolut ikke ønsker.

Det tragiske ligger i, at socialdemokraten Scholz har videreført CDU-kansleren Angela Merkels politiske retning, som søgte at undgå konflikt ved ikke at gøre noget som helst. The Economist understregede således for tre uger siden, at Merkel og Scholz' eftermæle er 20 års fuldstændig mangel på reformer.

En mangel på politisk uenighed og troen på, at industrien fra det tyske Wirtschaftswunder i 60'erne klarer alt, har resulteret i, at tysk økonomi stille og roligt er sandet til i regulering og særinteresser.

Konsekvensen er, at tyskerne pludselig har opdaget, at man har en udviklingsmodel, der virker - lige indtil den dag det ikke længere er tilfældet.

Christian Bjørnskov